

PERŽVALGA.

— Senapilės gimnazijos mokintojas Kazumeczikas yra dideliu neapkęstoju lietuvių. Jisai nežmoniskai sunkina pėrėjimą lietuviams mokinti- niams į augsztesnes kliašės. Klausinėja jisai visokių dat- tų, kad rasti priežastį prisika- binimo.

— „Byrutės“ draugystė Til- zėje pajutusi konkurencija nuo „Giedorių Draugystės“ bene pradės labiaus darbuotis. Dė- lei savo miegustumo net ir žie- minę szventę butų pramiego- jusi. Kad parodyti gyvastį dar bent per szventes, suskato kelti szventę ant 25 Vasario su koncertu, prologo paskaitymu, labai gražiu teatru ir giedojė- mais.

— „Nauja Lietuviszka Ceit- tunga“ pradėjo iszleidinėti kaip priedą dėl sumeszke- riojimo naujų skaitytojų „Nu- muczytojų Knygelės“. Apie tautiszkių rasztų iszleidimą to- kiuose prieduose „Naujoji“ nei nesapnuoja. Szitame „Nau- jaja“ jau pralenkia „Kelei- vis“, nes apart „miszios“ prie- do iszleidžia kas sanvaitė 4 puslapius svarbių Gizėvijaus rasztų.

— Pittston'e, Pa. moterių draugystė vardan szv. Ceceli- jos rengia iszkilmingas pra- kalbas po bažnytinėje salėje, nedėlioje 25 Vasario ant 7 val. vakare, ant kurio yra užkvie- ta daugelis visokių kalbėtojų.

— Teipgi Pittstone karei- viszka szv. Jurgio draugystė kelia didelį balių ant naudos bažnyczios 26 Vasario.—Nuo baliaus užpelno keta paskirti \$25,00 parodos reikalams.

— Plymouth'e per užgavė- nes teipgi bus balius ant baž- nyczios naudos.

— Braddock, Pa. susitvėrė nauja pagelbinė draugystė vardan szv. Petro ir Povilo.

— Kun. A. Milukas isz Brooklyn, N. Y. sugrįžo atgal į Shenandoah, Pa. dėl naikini-

mo „migvairizmo.“—Į Brook- lyną atvykstaš kun. Varnagi- ris isz Glasgow—Skotijos. — „Viltis.“

— „Saulė“ jau pastojo ku- nigų leiborganu ir sako, kad lietuviai nieko gero nepadare- apart pastatymo bažnyczijų ir klebonijų. Tai tiesa, bet mes matome ir daugiau ką atlikta, ant koį „Saulė“ yra užsirer- kusi.

— Ponas Baczkauckas, „Sau- lės“ iszduotojas jau turbut mirs neuzilgio, nes prisiraszė prie „Susivienyjimo“ ant \$600 posmertinės.

— „Tėvynė“ teisina p. Bacz- kaucką priesz Lost Creek'o, Pa. kuopą, kuri pakėlė pro- testą priesz suteikimą p. Bacz- kauckui „tikros garbės sana- rystės“, kaipo szv. Povilą, ka- ris atsivertė, ir Japonija, kuri Kinus sumuszusi, dabar yra pirmuoju prieteliu jų.

Aukos parodai

Isz Delray, Mich.
Draugystės „Dr. J. Szilupo“ draugai paaukavo:
M. Moccus -50 K. Gediminas -50
S. Valckas -25 V. Gediminas -25
A. Savickas -50 M. Šavickienė -50
Elzbieta Savickiūtė -10 A. Szlaszevicius -50
S. Urbantas treziukas -25 Lucia Urbantiene -50
Algir Urbantukas -25 M. Kupczinke -30
J. Kaševiczus -25 Pr. Baltrušaitis -50
Marė Baltr šavickienė -25 Marė Kupczinke -50
K. Kaševiczus ir M. Kaševiciene (isz Lietuvos, užmosėta p r broli) 25

Kareiviszkos Dr. D. L. K. Vytauto sanarių aukos isz Brooklyn, N. Y.
S. Braujutaitis -25 P. Remeznas -25
A. Abraitis -50 A. Milleris 1-
P. Kulis -25 J. Kardokas -25
P. Stenis -25 V. Brazinskas 1-
J. Azarevicius -25 S. Szestokaitis -25
Pr. Venskevicius -50 A. Jedinastas -25
P. Szlingauckas -25 K. Micziulis -10

Isz New Haven, Conn.
Emilija Celkevicziene -20 V. Celkeviczius -10
P. Medellėnė -15 J. Medelis -10
M. Veloniszkiš -25 J. Potellunas -25
K. Jezudavicius -25 P. Momenavicius -25
Marijona Drogiena -15 Z. Mazelkis -25
G. Grigalaitis -10 Antanina Karleta -5
V. Stejonaitis -25 Mar Radziuvienė -10
J. Mažutsuckas -10 K. Jancevicia -25
Ona Razienė -10 S. Kucinas -25
A. Vaiszvilja -35 K. Ambrazeviciene 10
J. Matulaitis -25 Pr. Matulaitis -10
V. Durnekas -5

Lietuvos Dukterų Draugyste, Scranton, Pa. 3-
J. Szulpis, Baggley, Pa. 1-
Republikoniszkas Klubas 10-tos Vardos Chicago, Ill. \$17,36

Buvo \$1608,94

Labu \$1645,35

J. J. Pauksztis.

Aukos kankintiniams

Isz New Haven, Conn.
K. Tauragauckienė -10 B. Pallulis -10
J. Petkus -10 V. Daujotas -25

P. Rapolavicia -25 J. Bekėraitis -25
A. Rudminas -10 P. Szvarciene -5
A. Beleris -25 Barb. Szimkškaitienė -25
A. Bruzeis -25 J. Gecas -10
Ona Ravickienė -5 Ona Savickiūtė -5
P. Kimilas -5 P. Girkus -10
Marijona Daujotienė -25 Ona Morkunienė -10
K. Daujotas -10 J. Szukys -25
V. Szukys -25 P. Škrinckas -10
J. Matijoszaitis -15 J. Klimas -10
J. Byla -25 Kastencija Bilienė -10
D. Majaukas -25 A. Ambrazevicia -25
M. Dulskis -50
J. Szulpis Boggaley, Pa. -50
Lietuvos Dukterų Draugystė, Scranton, Pa. \$2-

Buvo \$108,55

Labu \$116,05

Redakcija.

Isz Lietuvos.

Stakliszkės. (Trakų pav. Vilniaus gub.) Su iszgašzeiu laukta 13 diena Lapkriczio 1899 m. praėjo kaip ir visos laimingai. Toje dienoje tur- jo buti svieto pabaiga, kaip garsino žmonių liežuviai ir lenkiszki rasztai. Daugelis žmonių neturėdami mažiausios nuovokos apie tai, neskaityda- mi jokių laikraszczių (apie lie- tuviszkius rasztus jie nieko ne- žino dar) teip itikejo tai pas- kalai ir isz tikrųjų laukė svie- to pabaigos. Vieni vaik- szcziojo po atlaidus ir meldė- si, kiti girtavo ir nieko neder- bo, nes kam dirbti, kad viskas dings be naudos. Tuli tarnai likosi pas savo tėvus ir nėjo tarnauti, tą patį mažą isztek- lių iszleido ant skanėstų ir degtinės, nes kam žmogus dirbs, kad rudenyje viskas dings ir patį dar giltinė pa- gaus. Labiausiai itikejo ir laukė pabaigos svieto Staklisz- kės ukininkas Jonas Tulavi- czius, kuris nearė pudymo nei rugių sėjo ant žiemos. Kiti pasidarė sau grabus, kad isz- tikus svieto pabaigai nereiktu liktis be grabo. Už szitą žmo- nių kvailyste yra kalti vien- kunigai ir valdžia, kurie neap- sako žmonėms teisybės ir gina skaitymą lietuviszkių rasztų.

Nesenei sugrįžo isz Ameri- kos A. Jankauckas isz Pakro- vų (Jezuo valsecziaus), ir ne- budamas laisvu nuo kariume- nės, norėjo iszšipirkti. Nuva- žiavęs į Trakus norėjo paku-

kuliuoti kariszką virszininką su keletu desėtkų rublių, ku- ris „vziatkos“ nepriėmė ir Jan- kaucką padavė į kariumenę statei, neleidamas nei namon pasiziurėti. Jankauckas tur- jo su savim apie 400 rublių ir baimydamasis nelaimės kelio- nėje Maskolijon, įpraszė žydo Abramiczkes isz Stakliszkės, kad anas parveztu jo motinai į Pakrovus 300 rublių. Ab- ramiczkę mielai apsiėmė tą padaryti ir priėmė nuo Jan- kaucko 300 rub. kurių ne tik jo motina, bet nei jis pats ne- pamatys daugiaus.

Teip tai dedasi su žmonėmis i žydus itikejusiais. Dingo nabago sunkiai užpelnyti pi- nigai žydo kiszeniuje.

Kas turės tokią vienybę ir meilę kaip žydai. Jeigu lie- tuviai sektu žydų pėdoms, tik- rai nebutu toki akli, kaip ir sziandien dar est. Pirm po- ros metų valdžia iszleido įsta- tymą, kad žydai negal kaimuo- se gyventi, karcziamų laikyti ir nei žemės pirkti. Valdžia suprato kad žydai kaimuose gyvendami varo visokias bjau- rias nedorybes ir apsiėmė uk- ininkus nuo jų iszgelbėti. Isz- manesni ukininkai pritarė val- dzios įstatymui ir žydelius isz savo tarpo iszkraustė. Žydai matydami kad bus prastai, ap- siėmė apeiti tą įstatymą, kas tulose vietose jiems ir pasise- kė. Jie papirko valdininkus ir susiradę tokius beproczius girtuoklius ukininkus, ant anų vardo ir sziandien gyvena kai- muose, rėdydami vagių kara- lyste. Kaime Pesztuvėnuose gyvena žydas Zelikas, ir tai geriausiai isz visų ukininkų. Pas jį lankosi visi Pesztuvėnų ukininkai nuo senių iki ma- žųjų. Zelikas visados turi degtinės, už kurią ima dvin- kai negu urėdiszkose karczią- mose, o jeigu kas ima degtinę ant kiauszinių arba visztų, tai atsieina ir ketveriopai užpel- nyti. Kiek Zelikas užpelno ant pirkinų, kurių nieks ne-

mato, tai tik jis pats žino. Jis turi porą gerų arklių ir kas miela sanvaitė po šabui važiuoja į Kauną su pardaviniais. Ukininkai turėdami tik po vieną arklių, vos pusgyvi, negalį tolesnę kelionę išdrįsti važiuoti, kad arklelis neatsisakytų roges traukti. Sniegui nutirpus varo arklius ant plikumų ganytis, kurie vėjo papuciami ir eina pavėjui. Ukininkai czion nieko nežino apie sėjimą paszaro žolės, o senojo būdą žolės jau pradeda visai neaugti, tai iš ko rasis ir paszaras gyvuoliams. Abelnai czion gyvuoliai visa savo amžį velka badą ir iš jų ne galima turėti naudos, kaip kitur kad yra, kur ukininkas iš gyvuolių pralobsta. Ukininkai vietoje apkalbėti ukės reikalus, susireka pas Zeliką ir teip įsigėrę yra protingi ir iszkalbus, kad jų neperkalbėtų nei geriausias Trakų advokatas, kurį kiekviename laike gali rasti pas Karaimą. Pesztuvėnų bernukai savo kaimo merginas laiko didei priežiūrai; viena gi taciaus įsidrąsinusi nuėjo ant vestuvių pas Zeliką su kito kaimo vaikinais, kur sziejie anuos užklupo ir teip supylė, kad per langus tiejie iszlėkė, nes ant durių buvo pastatyta druta sargyba; merginai teipgi antausius apskaldė. Bet grįžtu vėl prie zydiszkos vienybės o kartu ir lietuviszkos. Žydai savo sinagogose, per rasztus ir zodžių tarp savęs apkalba vsokius daiktus ir susitaria, kokiu keliu eiti, kad isztraukti dėl savęs didžiausę naudą. Svarbesniuose reikaluose duoda partarmes rabinas. Ir kur zydas nebus, visur jis apeis krikščionij. Už iszdavimą slaptų sutarimų, savuosius žydai myriu baudžia. O kaip yra pas mus? Lietuviai nuo amžių yra panardyti į tamsybę ir prietarus ir aklą paklusnumą. Kunigai, kurie rados turėjo žmones apszviesti, su mažu iszė-

mimu, ir sziantien žmones lenkima ir priedų maskolystę kaip kur jau siulo. Prie apsiszvietimo, tautiszko savistovumo, pagerinimo medegiszko buvio, neragina savo žmonių; platinanczius apszvietą, tautiszką susipratimą, praminė „bedieviais“ ir dar kas žin kokiais vardais, ir gina žmones nuo skaitymo lietuviszkų rasztų, nuo tikrojo vaisto, suteikianczio lietuviams gerovę. Lietuviai dabar kovoja su savo atviru prieszu, carizmu visai užmirszdami ir apleisdami vidurinį prieszą, kunigiją, kuri laiko apkalinusi žmonių dvasę. Carizmas apkalina kuną, o kunigija dvasę lietuvių, o mūsų kunigija jug turētu eiti isz vien su žmonėms kaip visi žydai ir kunigai kaip rabinai turētu buti visur vadovais nesuprantanczių žmonių. Czion gal kunigai atsilieps, kad jie to negal daryti dėl prispaudimo valdžios. Czion statei nėra iszsiteisinimo. Asz pažinojau mirusį kunigą Gimžaucką, kurį valdzia cariszka ir dvasiszka persekiojo ant kiekvieno žingsnio, o jis savo darbą apszvietimo varė be jokio sustojimo. Buvo tai žmogus idealistas, mylintis savo brolius ir dirbantis dėl jų gerovės. Kokiam tik kraszte pakilo lietuvystės aidas, kur žmonės pareikalavo lietuviszkų pamokslų, lietuviszkų giedojimų, kur pakliuvo lietuviszki rasztai, tai vis už tai buvo kaltu Gimžauckas, nuo abiejų valdžių, atrandamas. Jeigu teip darbuotusi visi mūsų kunigai, tai isztikruju mūsų tarpe nevietusėtų tokia juoda tamsybė. Kaip iszeina rasztai iszrodanti visokius carizmo žabangus, teip reikalingi yra rasztai iszrodanti kunigijos darbus ir mierius, kad žmonės suprastu juos. Kaip toki rasztai sukratė carizmą, teip sukratytų ir mūsų sulenkėjusę, sumaskolėjusę ir tik savmylę kunigiją ir jį tu-

rētu pasitaisyti, eiti su žmonėms, arba pastoti isz pasalinų vieszu prieszu. Gerų kunigų, dirbanczių dėl savo brolių toksai rasztas neužgautu, bet pelai turētu lėkti su vėju. Žydai savo iszdavikus, kas atsitinka labai retai, baudžia myriu, o mūsų iszdavikai, tarp kurių yra ir kunigų net, yra valdžios globiami ir mes nuotokių užsikreipiame visai palikdami juos ramybėje. Teip nedarė nei viena tauta su savo judosziais, bet baudė, naikino juos pirmiaus už vieszus prieszus.—Taigi darykim kaip žydai, darbuokimės ant savo naudos. *Stakliszkėnas.*

Politiszkos žinios

Amerika. Kaip pasirodo isz būdo vedimo karės amerikonių su pilipiniecziais, tai karės pabaigos negreit galima lukėti. Gen. Otis'as rods pranesę, kad veikiai busę pilipiniecziai suvaldyti ir kad visiszka yra iszsklaidyti jie, buką tik nesugavę paties Aguinaldo. Vienok ant tikrųjų yra viskas po senovės ir pilipiniecziai tiktai iszmokę geriaus karę vesti, ir matyt pasyryzė yra amerikonus tasyti tolei kol jiems tas nusibos ir patys su gėda pasitrauks, kaip tai pasitraukė anglai isz Suvienytų Valstijų. Sugautiejie ispanai, kurie dabar sugrizo Ispanijon, pasakoja, kad amerikoniškai tiktai apie Manilą po keletą mylių turi po savo kontrole ir viduriai salos Luzon kaip buvo pilipinieczijų rankose, teip ir yra. Pilipiniecziai iszsiskirstę į mažus pulkelius taikosi ant amerikonių užpulti isz užpakalio ir jiems pagrobti transportus, kas keletą kartų yra gerai jiems nusisekę. Provincijai Morong pajurėje pilipiniecziai užpuolė ant amerikonių ir daugelį sužeidė, nors amerikoniškai juos paskui nuvijo. Teipgi pilipiniecziai užpuolė ant gen. Schwan, grį-

tanczio isz Batangas į Manilą ir 6 amerikonus sužeidė. Pietinėje dalyje, prov. Zambales, gen. Alejandro turįs didelę kariauną po savo vadovystę ir gen. Bell turėjęs pasitraukti isz ten, nes mažai pajiegy turėjęs.

Kentucky valstijai, kur republikonai nuszovė demokratą gubernatorių, tasytės dar nepasibaigė ir greitai gali užsidegti musztynė tarp partijų. Republikoniszkas gubernatorius Taylor nori liktisi gubernatorium, o demokratai vėl stato savo vice-gubernatorių ir grasina Taylorui myriu. Taylor gauna daug grasanczių laiszkų nuo užmusztojo Goebelio giminių ir demokratų.

Pietinė Aprika. Burams iki sziolei vis pergalingus, sziejie sutraukė 40,000 karių ant Modder upės ir, kaip pranesza angliszkos žinios, po vadovystę gen. Roberto nuėjo į apgultą Kimberley su menku burų pasiprieszinimu. Gen. Cronje matydamas teip didelės anglų pajiegas pasitraukęs, bet kur, tai niekas nežino. Vieni mena, buk Cronje su savo kariauna atsitraukė atgal ir pasirengęs yra kovon, jeigu anglai mėgintu traukti ant Bloemfontein, kaip ketinę vra. Kitigi vėl mena, buk Cronje pasitraukė į szalį ir ketą užpulti anglus isz užpakalio ir perkirsti liniją susineszimo su Kapstadt ir buk pagavęs 200 angliszkų vežimų su maistu, kiekvienas su 16 jaučių vežamas ir trimis tonais užkrautas, bei 3000 jaučių, kas būvę paskirta dėl Kimberley. Kaip isz tikrųjų yra, negalima žinoti, bet jeigu anglai isztikrujų butų Kimberley, tai nesigailėtų pasigyrimų. Greitai gali buti ir kiteip, ir veliaus bus galima patirti tikrą stovį. Apart tokių džiaugsmingu anglams žinių, esantis apie Kimberley didelis muszis ir karės ministerija Londone nesakytu,

neturinti nieko naujo praneszti. Pietiniame szone buvo smarkus muszis pas Rensburg, kur anglai nužudė 4 apicierus ir 7 kareivius, 6 apicierus ir 14 kareivių turėjo sužeistų bei 142 kareiviai pateko į burų rankas. Anglai isz Rensburg pasitraukė.

Nataliuje tuom tarpu nieko svarbesnio neatsitiko, tik tai burai dar smarkiaus pradėję bombarduoti Ladysmith ir pasirengę yra užleist vandeniui miestą, užtvenkdami upę Klip, dėlko nugabėnę 2000 kafų ir 10,000 zakų, kuriuos pripylę žemę užtvenktu upę. Darbą gali atlikti tik tai naktyje, nes dieną anglai szaudo isz drutviečių pylimų. Gen. Bulleris buk ketvirtu kartu yra pasirongęs eit gelbeti miestą Ladysmith, bet ar tas jam pasiseks, tai vėl didelis klausimas. Anglai vakariniame szone keta pulti į Oraniją bei Transvaalį, kad tuomi atitrauktų burų pajiegas nuo Ladysmith, kad būtų lengviaus Bulleriui.

Kaip toliaus nusiduos ne užilgio pamatysime. Burai turi 120,000 kariaunos ir karę gali vesti visus metus. Jie bus pasitraukę į geras vietas ir be abejonės įvilios ten anglus ir suteszkys, kaip jau nekarta padarė.

Sudane prancuziskai ekspedijai pasisekė sumusztį Rabah, pas miestą Kouną, kuris turėjęs net 12,000 kariaunos ir tris kanuoles. Prancuzai nužudė 43 savųjų bei turi sužeistų 166. Rabah buvo laikomas už pavojingą žmogų, nes jis suorganizavojo kariauną, kad iszvyti nepraszytus svečius atėjusias isz Europos.

Vokietija. Valdžia vis tikisi iszlaimėti nuo seimo pritarimą padidinimui laivynės ir visokiais budais dabar jau rodo jos naudingumą gyventojams. Bet tie milijonai, kuriuos noriut surinkti reik pa-

didinti esanczius ir teip gana jau didelius mokeszius bei užkrauti ant gyventojų sprando naujus, daro visą tą reikalavimą neiszpildomu.) Apart laivynės dar valdžia reikalauja iszpildymo užmanymo ka nalais suvienyti dideises upes, kas teipgi kasztuos kelis szimtus milijonų. Apart tokių milžiniškų reikalavimų, valdžia nori dar iszgauti 200 milijonų ant naujų geležinkelių Kamerune ir kitose kolonijose, kurios nei jokios naudos nesuteikė dar Vokietijai apart prarijimo kelių szimtų milijonų ir gėdos, kurią užtraukė vokiszki gubernatoriai despotiskai pasielgdami su kolonijų gyventojais. Kas isz to viso iszeis, dabar pasakyti negalima dar. Jei seimas nepristos ant padidinimo laivynės, tai tapsęs iszardytas ir buę nauji pasiuntinių rinkimai, kurie jau greicziaus nepildys valdžios norų, negu senieji, nes gyventojai nenorėdami naujų ir didesnių mokeszių rinkti tokius pasiuntinius, kurie prizadės jiems, kad nepildys valdžios norų, o tokiu budu socialistai labiausiai prieszinantiesi valdžiai įgaus daugiaus pasiuntinių seime. Jau ir dabar valdžia įziuri, kad vargu jos užmanymas įvyks ir dėlto, neva dėl senatvės, keta atsisakyti nuo vietų pinigų bei gelžkelių ministrai.

Ant salos Martinique, prigulincziuos Prancuzijai, pakilęs darbininkų straikas tęsesi tolyn. Vietinė kariauna nejstengia straikierių nuramdyti ir dėlto siunczia isz Prancuzijos kariszką laivą pagelbai. Straikieriai sudegino daug iszdziuvusių cukrinių nendrių.

Dalis darbu.

Pittsburg, Pa. Monongahela Tinsplate ir Star Tinsplate Works sustojo ant dviejų mėnesių dirbę dėlėi rei-

kalingų pataisymų. 1000 darbininkų sustojo dirbę.

Chicago, Ill. Western Foundry Works sudegė 13 d. szio mėnesio ir visi darbininkai liko be darbo.

Baltimore, Md. Baltimore & Ohio gelžkelio kompanija nuo 1 Kovo keta pakelti visiems savo darbininkams algas, kurių yra 3000.

Hazleton, Pa. G. B. Markle & Coal Co. savo darbininkams 1,800 pakėlė algas ant 5%.

— Lehigh Valley Coal Co. Hazleton'o apielinkėje teipgi pakėlė savo darbininkams algas ant 2%.

Sharon, Pa. American Steel Hoop Mill tapo uždarytas ant nepaskirto laiko dėl prisidėjimo prie trusto ir keletas szimtų darbininkų neteko darbo.

Chicago, Ill. Siuvėjų susivienijimas turėjo susirinkimą ir nutarė reikalauti nuo darbininkų pasiraszymo, kad nestraikuos 1900 metuose. Kada to pareikalavo nuo darbininkų, tie jie netik ką nepasiraszė bet tuojaus sustraikavo ir 41 darbavietė tapo uždaryta.

Philadelphia, Pa. Audėjų straikas pasibaigė, darbdaviai iszpildė darbininkų reikalavimą.

Phillipsburg, N. J. Standard Silk Mill straikas jau pasibaigė, nes darbdaviai atsaukė savo pasiryžimą numazinti algas.

West Superior, Wis. Kontraktieriai apsiėmę kirsti medzius miszkuose jieszko darbininkų sulydami algos po \$45,00 ant mėnesio.

Scranton, Pa. Strytkarių kompanijos nutarė ant mėnesio pakelti \$1,00 algos konduktoriams ir motormams, kurie per mėnesį nei karto nesusivėlins ir ant kurių nebus pasiguodimų daugiaus kaip trys; o tokiems, kurie iszsisergės nuo pasiguodimų pasivėlinimų ir nelaimių, pakels

po \$2,00 ant mėnesio.

Milnersville, Ohio. 2000 darbininkų dirbančių prie kokso deginimo tapo pakeltos algos ant 2%.

Etna, Tenn. Czionai straikas tęsesi nuo 8 mėnesių, jau ir nematyti galo. Straikieriai reikalauja numazinimo prekės ant parako ir mėnesinės iszmokesties.

Broadock, Pa. Darbai czionai eina gerai ir isz kitur atvykę darbininkai darbą gauna greitai, tik tai beda su gyvenimais, kurių yra per mažai.

F. Bubulis.

Booneville, Ind. Kasyklos Western nedirbę nuo 8 mėnesių pradėjo dirbti ir daugelis kalnakasių gavo darbą.

Arnott, Pa. Kalnakasiai sustraikavo reikalaudami pakėlimo algos. Kompanija apgarsino, kad mokės nuo dienos \$2,50 ir duos dovanai aliejų su paraku. Dauguma straikierių vienok reikalauja kontraktų, netiki kompanijos pažadėjimui ir neina dirbti.

Altoona, Pa. Dėlėi pakilimo prekės ant minksztųjų anglių, kompanijos keta pakelti kalnakasiams algas nuo 1 Balandžio ant 20%.

Millville, N. J. 200 darbininkų sustraikavo stiklo liejinyccioje, reikalaudami pakėlimo algų po kontraktu. Kompanija tą reikalavimą atmetė ir uždarė liejinyציą.

Tyrconnell, W. Va. Vietinių kasyklų buvo sustraikavę kalnakasiai, reikalaudami didesnės algos; kompanija pakėlė po 10 ct. ant dienos ir visi sugrįžo prie darbo.

Washington, Pa. Vietinės geležies liejinyccios savininkai pasiraszė kad mokės algas kokių reikalauja unija.

Garbus tėvynės mylėtojai.

Pagal Jusų norą tapau pa-skirtas, nors budamas silpnu darbininku tautiszkoje dirvoje, už tarną prie numylėtos mūsų „Tėvynės Mylėtojų Draugystės.“

Dėlto atsiliėpdamas į Jus guodotini draugai ir draugės-meldžiu, jeigu patėmysite koki negerumą tarnavime dėl draugystės, su szaltu krauju tą praneszti. Asz gi isz visos galės stengsiuosi pasidarbuoti dėlei gerovės mūsų brolių, mūsų draugystės mierio. Man rodosi kuris tik stojom eilėna draugystės, tai kiekvienas tą darėme tik dėl meilės tėvynės, dėl pakėlimo mūsų literatūros, dėlei praplatinimo jos tarpe mūsų brolių tėvynėje dovanai, kad tuomi kaipi suvienytumėm visus lietuvius į vieną draugystę mylinczius savo tėvyne. Nes tėvyne mylėti ir dėl jos darbuotis yra tai vienas isz prakilniausių darbų. Dėlto tegul bus už priderystę mūsų kiekvieno, ne vienu užmokėti paskirtą mokeszti, bet stengtis žodžiu ir darbu pritraukti prie mūsų draugystės daugiaus sarnarių, niekur nepraleisti progos ir visur aiskinti, dar nesu prantantiems, mūsų tėvynės ir brolių sunkų padėjimą, neveivėzėti ant mus iszjuokiančių, o kada mūsų bus didelė minia, visi rupinsimės apie savo ir tėvynės gerovę, užikrinu, kad didelei pagerinsime visą mūsų pasilaikymą, dar ir sziaudien teip skurdų. Taigi visi dalyvausime tame prakilniame darbe dėlei tėvynės, atliksime savo pereinimą kaipo tikri sunus dėlei savo motinos—tėvynės.

M. Bridickas.

Box 17 — Lost Creek, Pa.

Balsas kankintinio.

Brangus ir mieli viengencziai!

Sugrižęs isz Siberijos 1897 m. papuoliau į nagus žandarų

uz „Sėtyną.“ Kalinyje sėdėjau be biskio du metu. Pas-kui caras iszgujo mane į Viatkos guberniją atiduodamas po apieka Klingenbergio ir prieziura jo policijos ant trijų metų. Besėdiūt kalinyje, pati mano nežinau kur dingo. Pas-kutinį skatiką iszleidau ant kėšnelio duonos, kad atsiginti nuo bado. Klingenbergis pas-kyrė mane ant gyvenimo į pavietavą miestelį N o l i u s k ' a , kuriame iki paskutiniam laikui negalėjau gauti jokio darbo. Tame miestelyje yra du tabako pabirkėliai, galima butų uždirbti juose nuo 2,50 iki 4 rublių ant mėnesio (darbininkai ezion labai pigus), bet į tuos pabirkėlius politiszkių prasikaltėlių prie darbo nepriima. Atvykęs į Viatką du kart buvau pas Klingenbergį kad daleistu persikelti ant gyvenimo į Viatką Saropulą arba nors į Ilaburgą, kur butų galima gauti koki darbą. Bet Klingenbergis atsakė „buk gavęs nuo Gore mikino uždraudimą gyventi politiszkiems prasikaltėliams gubernijos ir pabirkiniuose miestuose.“ Galiausiai mane perkėlė į pavietavą miestelį Sloboskoi, bet ir ezion ta pati valdzia nedaleidzia prie pabirkų darbų, o kitokių yra labai mažai. Keletas politiszkių gindamiesi nuo bado pabėgo užrubežėn. Asz sumenkau ant sėikatos teip, kad vos rėplioju. Kiekviename miestelyje yra keli desėtkai inteligentų politiszkių, o kaimai perpildyti politiszkais darbininkais; darbą tokie prasikaltėliai turi vos 10 ant szimto ir labai pigiai apmokamą. Studentai mokina vaikus, bet visiems tokių vietų neužtenka ir tik retam pasiseka tokią vietą įgyti. Daktarams medicinos ir veterinarams yra užginta praktika ir tt. Mes gelbstimės tarp savęs kaip galime, daug mums padeda mūsų kasa ir geri žmonės, bet tai yra tik

laszas į mares.

Žandarams pavelyno mane pravardžiuoti „Meszkueziu“. Taigi gelbėkit Jusų Meszkuti, prisiųsdami jam ant kelio arba ant apsiginimo nuo bado. Jug Jus turite sudėje apsziai aukų kankinti-niams, tik iki sziol nei vieno gra-zio neprisiuntėt dar.

Jusų laiszakai su „priedu“ suramiš sukruvintą mano szirdį. Visiems labo linkintis

Meszkutis.

„SUDIEV.“

Atmincziai Dr. V. Kudirkos.

Linksmybė auksinių spindulių saulės apszvietė orą, grozybė žolyno iszpuosžė žemę ir kvepėjimas ziedų apliejo visą pasaulę ir tarytum atsidarė duris rojaus, kur skraido, dainuoja ir barsto ziedus nematomi angelai, apvaikszcziodami iszkilmingai szventę pavasario.

Ant szilkinio margai iszpuosžto žolyno, tamsiame pauksnyje žydinczių medžių, ant kraszto mėlyno upelio sėdi poetas.

Jis kvepuoja geradėjingu oru pavasario, linksmiasi auksiniais spinduliais saulės, gėrisi meiliszka harmonija gamtos, mislyja, svajoja, sėmia įkvepi-mą dėl savo dainų.

Poetas sėdi, tyli. Jis klausosi balso muzų, kurios jį apstoję pagundziai jam sznabzda į ausį ir kursto stebuklingą ugnį jo dvasės.

Ir ant liepsnos dvasės, ant sparnų svajonės poetas skraido po begalinę karalystę idealo ir negirdi....

Ir negirdi, kaip tarp medžių žydinczių, žolynų kvepiančių sujudo kas-žin kokia paslaptinė ypata visai užvaliuota (be ne užmirszta? R.) ir apdengta juodu, storu kyru.

Ir ypata ta tyloms, paslapczia, ant pirsztų artinosi prie poeto.... ir prisiartinus uždėjo ant jo peties savo kietą raukšlą, tardama: „Asz esu pasiun-

tiniu ir aklu iszpildintoju valios Karaliaus Likimo. Jis paliėpė man eiti, suimti tavę ir nuvesti į jo karalystę. Dabar kelkisi ir eisim“.

—„Eisim?! Kur mes eisim? Kas tu? ko tu nori? Kas teip brutaliszškai prikelia mane nuo teip saldans sapno?“—Klausė poetas netikėtos ypatos.

Bet matė poetas suspausto-se lupose ir iszmeigtose akyse tos juodos ypatos nepermeldimą valės. Kelėsi ir ėjo.

Ir ėjo poetas į tamsią, nežinomą, ruku paslapczių apgultą karalystę, vedamas, kieta, szalta ranka juodos ypatos.

Bet numylėtos muzos neap-laido poeto, stebuklinga ugnis dvasės ne užgėso. Poetas ėjo su kanklėms ir dainavo.

Ir skurdžiu, atsisveikinimo balsu poetas sakė „Sudiev“ auksiniams spinduliams pavasarinės saulės, ir tai vietai numylėtai, prie kraszto mėlyno upelio; tiems medziams su tamsiais lapais, tiems žolynams žydintiems, visai tai szvieziai zemei.... Ir sunku jam buvo ir gailu.

Ir verkia poeto mėlynas upelis; nuo lapų medžių hiro aszaros; debesiai tamsus uždengė saulę; perkuno trenksmas pravėrė duris į tmsią, baisią begalinę karalystę....

Ir aidas dainos pertruko....

Pr. Ž.

Isz lietuviszku dirvu Amerikoje

Indianapolis, Ind. Lietuvių ant kiek žinau ezionais, tai bus į dvyliką. Praėjusę žiemą buvo atvaziavusi viena szejmyna isz Illinojaus valstijos, nusisamdė didesnį namą ir tikėjosi, kad visi lietuviai pas juos apsigyves ir jie galės pralobti. Tiesa, lietuviai apsigyveno, bet neesant gero maisto ir czystumo, iszėjo pas svetimus ir toji szejmyna isz-sikraustė atgal. Dabar vienas lietuvis apšivedė ir 8 vyrai pas aną gyvena. Du lie-

tuviai gyvena kitam miesto kraszte ir bijosi lietuvi susitikti kad kartais i juodu neprakalbetu lietuviszkai. Juodu mislyja esą yankee'mis—argu monkey—bezdžionėmis. Visi lietuviai dirba gelezies liejinyčiose ir visi yra formų dirbejai, uždriba per sanvaitę nuo 10 iki 15 dolerių. Siųsdamas aukas parodai i „Lietuvos“ redakciją kalbinau ir anuos kad po kiek paaukautų, tai ne vienas nieko nedavė. Jie statosi labai protingi esą, bet nieko daugiau nežino kaip mieste krautuve, karčiziamą ir teatrą už deszintuka, kur mergos parodo kojas iki kelių pasikojoje. Apie laikraszcziūs ir knygas jiems neuzsiminkie. Dabar nesenei atvaziavo isz Lietuvos dar vienas lietuvis, kurio tamsybė, tai Vieszpatie susimilk! Jisai pasakoja, kad Lietuvoje kunigai gina žmones netiktai nuo moksliszku, arba kaip jie vadina bedieviszkų, knygų, bet ir nuo maldinių—dvasiszku knygų. Sako, prastam žmogui knygos visai nereikalingos ir geriausia maldą yra, tai ražancziūs szventas, kurio niekad nesumilyš poterėlius. Tasai žmogus ir seka Lietuvos kunigų įsakymus. — Pagal szitokias sanlygas galima vieszai sakyti, kad tuli, kurių bus didesne pusė, kunigai negeidžia sugražinimo lietuviszkos spaudos jeigu teip gina žmones nuo knygų. Tokių kunigų reik iszsiųautoti pavardes ir vietas, ir įdėti litanijon mūsų judoszių.

A. Szeibutis.

Scranton, Pa. Musų „Lietuvos Dukterų“ draugystė ant susirinkimo 11 Vasario nutarė paaukauti parodos reikalams \$3,00 ir \$2,00 paszalai kankintinių, ką draugės sudėjo apart mėnesinės mokesties. Musų draugystė susitvėrė 10 diena. Gruodžio 1899 m. ir iki sziolei prisiraszė 40 draugių. Mes buvome nutarė

pakelti mokestį prisiraszymo pagal metus, bet tą palikome dar ant vieno mėnesio toliaus, tuigi iki 11 Kovo, kad dar norincziūs moters prisiraszyti prie mūsų draugystės, galėtu pristoti už pigesnę mokestį. Mieris „L. D. Dr tės“ yra paszalpa ligoje o teipgi ir posmertinė. Sanarės motinos kiekviena turi mokinti ir aiskinti savo vaikeliams gražumą lietuviszkos kalbos bei įkvėpti i jų szirdis meilę tėvynės, kad czionai užaugę nosigedytu buti lietuviais ir darbuotusi dėl lietuviszkos gerovės. Mėnesinė mokestis yra tiktai 25 ct. Apart to draugės aukaus po vieną centą kas mėnesis, apart mėnesinės, ant tautiszku reikalų, ir teip ta 40 draugių tiktai per metą sudės \$4,80 ct. O kiek tokiu budu susidėtu aukų tautiszkiems reikalams nuo vyriszku draugysezių, kurios draugus skaito szimtais, bet dėl savo nuvargintos tėvynės reikalų nėra paskyrę nei vieno centol

Taigi kaip matote mieli broliai, mūsų draugystė nors visiszka jaunutė, vienok pasiima už mierį nors su centu szelpti tautiszkus reikalus, kurie bus tame laike. Mes tikime, kad mūsų paveikslą paksite ir jus broliai, ir įvesite savo draugystėse tą mierį, mėnesinį centą ant tautos reikalų, tėvynės labo, isz ko per metus susirinks szimtai pagal daugumą draugysezių ir jų sanarių. Musų draugystė tikisi rasti geros valios žmonėse pritarmią, o tada visiems isz vien veikiant galėsime daug gero nuveikti dėl savęs, brolių ir tėvynės. Vardan Draugystės Virszininkė.

New-Haven, Conn. Atkakęs i szitą miestą pirm dviejų mėnesių, isz pradziūs mislyjau kad czion nėra nei vieno lietuvi, vienok paskiaus pasisekė šurast. Lietuviai czionais yra iszsisklaidę po visą miestą,

dėlto naujai atvykus sunku patirti kur jie gyvena. Lietuvių czionais yra apie 40 szeimynų ir per szimtą pavienių. Draugystė szv. Pranciszkaus turi apie 35 sanarius, taigi ant tokio skaitliaus lietuvių, prie draugystės priguli per mažai. Patyręs apie draugystę susiradau jos virszininką ir užmačiau, kad draugystė paaukautur kiek tautiszkiems mūsų reikalams, kad iszrinktu aukų rinkėjus, kaip tai dāro draugystės kituose miestuose. Virszininkas suprato mano užmačymą, bet atsisakė nuo visko. Asz vienok nenustojau vilties, susiradau kitą tautietį, Dominiką Majaucką, kuris žinojo lietuvių gyvenimus, ir kurie nepriguli prie draugystės. Taigi mudu pasirįzome pereiti rinkdami aukas parodai bei kankintiniams. Bevaikszczių jant teko visokių atrasti; geros valios lietuviai noriai aukavo savo pinigėlių o piktosios, „sauliniai“, žodziavo mus ir pludo pagal pamokinimą savo tamsybės tėvo Baczkaucko, jie sako kad geriaus pragerti tą penktuką, negu paaukauti parodai arba kankintiniams. Atmetant saulinius, mes surinkome net \$9,00, isz kurių yra \$5,00 kankintiniams o \$4,00 parodos reikalams, ką prisijuncziam J. J. Paukszcziui, kaip centraliszkam kasieriui.

Aukų rinkėjai:

A. Zaleszkeviczia,
ir Dom. Majauckas.

Brooklyn, N. Y. Kareiviszka draugystė D. L. K. Vytauto ant metinio savo susirinkimo nutarė paaukauti kiek ant mūsų parodos Paryziuje, vienok draugystei esant dar jaunai ir silpnai materijaliszkai, nes susitvėrė tiktai 26 Balandžio 1898 m., nusprendė aukauti ne isz kasos, bet sudėti draugams pagal iszgalę isz ko susirinko \$5,35 ct. ką prisijuncziam parodos kasieriui J. J. Paukszcziui kaipo ir var-

dus aukautojų.

Mūsų draugystė dar jaunutė, vienok neatsilieka nuo abelnų tautiszku reikalų nors su menka auka. Vertėtu paimti paveikslą nuo mūsų draugystės ir kitoms draugystėms, kurios jau senėi gyvuoja ir turi sudėję didelius pinigus bankose, kur galėtu paaukauti tiktai vieno meto palukį ant tautiszku reikalų. Vertėtu neatsilikti nuo teip garbės verto dalyvumo nei vienai draugystei nei ypatai, kad nepasilikti ant iszjuokimo su žaku pinigų.

Prie progos teipgi praneszame broliams broklinieciams, kad numazinome mokestį prisiraszymo prie mūsų kareiviszkos draugystės D. L. K. Vitauto ant vieno dolerio iki 1 dienai Gieguzio; taigi pasiskubinkite, kol pigus prisiraszymas, isz to pasinaudoti, paskui bus vėl brangus. Mūsų susirinkimai esti pirmą ir trecziazį nedėdienį kiekvieno mėnesio ant 3 jų po pietų svetainėje p. A. Milerio, 27 Hudson Ave. Brooklyn, N. Y.

Pulkavedis SKraujutaitis.

Lawrence, Mass. Garbus tautiečiai lietuviai! Apmašcziūs vargą mūsų kankintinių už lietuviszką kiekvienas suprantam jogiai anie mūsų szviesos neszėjai kenczia vargą ir badą, it butų kokiais galvažudoms, vien tik dėl brangiausių savo tiesų, vien už budinimą mūsų brolių isz amžių letargo. Taigi ar galime mes užmirszt anuos, anų vargą ir alkį neatjausti, matant savo brolius ir seseris dėl visų gerovės pakliuvusius i caro nagus! Dėlto mieli tautiečiai ir tautietės, neuzmirszkime nukentusių savo brolių bet paguoskim juos, suszelpdami keletu centų, nesakykim kartą davę 25 ct. suszelpę jau kankintinius ant visados ir jau tegul kiti duoda. Ne! Atmykim kad nevisi davė po pinigėlių ir tuli apie tai nei žinoti

nenori ir dar atkalba norinczius aukauti bei visaip iszniekina paczius nukentusius, tokie nenaudeliai neszelpis ir jie gatavi yra kankinti kaip ir caras musų brolius. Taigi mes, kurie atjaucziame anų kentėjimus, szelpkime patis, rinkime aukas nuo kitų, niekur nepraleiskime progos kur galėtūmēm kōkį centą gauti, o tokiu budu vis surinks sziek tiek.

Teipogi turētu užsibaigti rinkimas kankintinių aukų priėmimui komiteto. Mes czionai esanti 15 vyrų balsuojam ant prezidento—Dr. J. Szliupą, rasztininko—p. Szerną, kasieriaus—p. A. Olszevskį. Aukos neturētu buti teip ilgai laikomos kaip dabar yra ir susirinkus bent \$25,00 gali buti iszsiūsta.

V. M. Sabonis.

Haverhill, Mass. Vasario 11 dieną susitvėre czionui Susivienijimo L. A. kuopa per pasidarbavimą V. M. Sabonio. Prie kuopos prisirasze 9 sanariai prie pirmo skyriaus su mokescziu \$2,50 ant metų ir 5 ct ant veluko. Be abejonės pradės ir pas mus žmonės atšibusti, jeigu bus kam paraginti. Mes pasitikime, kad musų kuopa ateitėje szaunei pasididjs.

Kuopos Sanarys, F. S.

Elizabeth, N. J. Atkakęs į Elizabeth'ą gavau darbą prie murinykų kur didina pabrīką siuvamų maszinų po vardu „Singer“. Senamjame pabrīke dirba apie 6000 darbininkų, o pristatomame pabrīke patilps dar apie 2000 darbininkų. Darbų vienok yra ir sunkių nors alga ir nedidelė, daugiau negauna darbininkai kaip nuo \$1,50 iki \$3,00 ant dienos. Lietuvių szitame pabrīke teipgi yra keletas deszimtų.

Lietuvių gyvenimas czionai toks kaip ir visur. Girtuoklystė pilname žydėjime. Lie-

tuviszkų karcziamų yra 5 o daug daugiau žydyszkių, kurios lietuviai skaitlingai laikosi, sakydami, buk žydėliai szvelniaus apsieina ir geriaus paszneketi moka. Valgomų daiktų yra 4 lietuviszkos krautvės ir penkta žydyszka, kur bernauja lietuviai, kad pritrauktų lietuvius. Pagal skaitlių lietuvių, tai laikraszczius ir geresnes knygas skaito labai mažas skaitlius. Paprastai sako dauguma, kad geriaus prageriti pinigų negų laikraszczių užsiraszti arba knygą nusipirkti.

Vietiniai Susivienijimo sanariai ruzgia ant Susiv. prezidento už suteikimą garbės sanarystės iszgamai ir prieszui lietuvių p. Baczkauckui. Sako, prezidentas neturėjo tiesos be žinios sanarių suteikti „garbę“ ir tai dar Baczkauckui.

Apie aukas parodai, kurios tapo prisistos į nabaszininko „Garso“ redakciją ant rankų kun. Žindziaus, tai žmonės kiek girdeju, visaip kalba. Dyvai, kodėl Parodos komitetas apie tai tyli; o juk yra aukos ir komiteto sanarių dar. Placziaus apie tai patyręs praneszu veliaus. *Atvažiaves.*

Chicago, Ill. Czionai susitvėre antra nauja lietuviszka katalikiszka parapija ir nutarė pirkti nuo vokiecių liuteronų bažnyczia ant 497 S. Union str. ir dėlto mierio nu laikė didelį susirinkimą 20 Sausio 1900 m., ant kurio buvo susirinkę daug žmonių, tarp kurių buvo matyt noras kitos bažnyczios ir galima tikėtis, kad kita bažnyczia veikpastos.

„Lietuvių Evangelikų Liuteronų Draugystė“ stovi nelabai tvirtai, nes suvokietėjusiems žmonelėms nelabai nori tikti kad ji yra lietuviszka, isz ko darosi nesutartis, kuri daro kenkimą draugystei. Apszviesto lietuvių tarp mus draugų nėra nėi vieno, ir isz kur bus? Kaip tarp lietuvių katalikų

yra tokių, kuris kiek turtin-genis arba „narodną ucilisz-czią“ perėjęs (ką laiko už labai svarbų daiktą), toksai dedasi dideliu galvocziu ir mokintu jau, ir laiko sau už gėdą vadintiesi lietuviu ir lietuviszkai kalbėti; o kad tokie ką gero veiktu dėl savo tautos, tai nieko negalima nuo jų tikėtis, nes jie yra ponai lenkai ir prascziokėliai jiems ne galvoje. Teip daro Lietuvos bajorėliai ir sziaip kokie nususe liai isz lietuvių katalikų. O ką gali mislyti apie lietuvių protestonus? Szitiejie musų broliai yra įmurgdyti į maiszą vokieytstės ir visai apjakę, ir nėra žmogaus, kuris juos iszgelbėtų nuo tos prapulties. Apszviesti lietuvių isz katalikų nesirupina apie savo tautos sanarius kitokio tikėjimo sakydami: „Žinokitės jus pruspalaikiai, prapulkite, mums tas ne galvoje.“ Apszviestunija isz katalikų ir szalinasi nuo savo brolių kitokį tikėjimą iszpažistanczių. O czion reikalinga yra pažinti ir tikėjimiszkas ydas, kad neuzgauti, kad pritraukti prie savęs. Juk visi žinome koks nesutikimas vieszi tarp katalikiszko ir protestoniszko tikėjimų ir dar pakurstomi per abiejų szalių dvasiszkiją, kad niszmanėliai žmonelės, sanariai vienos tautos, yra gatavi musztis su brolių kitokį tikėjimą iszpažistancziu. Lietuvos apszviestunai! jeigu jums rupi Lietuvos gerovė ir brolių, tai traukkite lietuvius vienybėn, naikindami tikėjimiszkus nesutikimus.

Rods jau randasi tarp apszviestų lietuvių katalikų (kurie ne veidmainauja) supratimas, kad tautiszkuose dalykuose butų vienybė, neziurint tikėjimiszkių pažvalgų kataliko, protestono arba bedievio, bet negreit bus galima dar pergaleti vienpusystę visokių tikėjimiszkių lietuvių partijų. Isz protestonų juo labiaus ap-

szviesto tautieczio negalima at-rasti. Lietuvių protestonų apszviestų Did. Lietuvoi kaip ir nėra, nes jie budami iszjuokti per katalikų dievoczius nuo lietuvių visai atkrito ir kiti net prieszais yra pastoję, o isz Prusų Lietuvos visa lietuviszka apszviestunija yra paskendus vokieytstėje. Dabar didesnė dalis lietuvių protestonų su visai nenori prisijazinti lietuviams esą ir kreipiasi prie vokieytstės pagal tikybą, kaip katalikai prie lenkų; jie ant to visai nea kreipia atydos, kad jie gimę lietuviams, kad jų pavardės lietuviszkos, kad jie nemoka vokiszkių, tacziaus lietuviams neprisipažista dėlėi savo paniekinimo per brolius katalikus, kurių yra daugiau. Kaip pas katalikus yra garbėje lenkystė, lyg pirmo skyriaus tavoras, teip pas protestonus vokieytstė. Lietuviai protestonai tapo panardyti į tikėjimiszkią ir vokiszkią fanatizmą ir sziaudien dar nėra nėi vieno rasztelio tikrai tautiszko, kuris aiszkintu jų tautiszkią savystovumą. Tarp lietuvių protestonų nėra tautiecių tėvų, kurie įkvėptu savo vaikams meilę tėvynės ir kalbos. Ir isz kur tėvai vėl turės meilę lietuvių jeigu isz visų pusių, kaip spieczius apnikęs, jiems lietuvių niekinama ir giriami nepažistami daiktai. Makyklose vaikus mokina svetimo kalbai ir svetimą tautą mylėti, apie lietuvių vaikus daszino tik užaugęs ir tai isz svetimų rasztų greicziaus, jeigu ant laimės nenusinesza tokio vokiszka sriovė. Bet nereik zudyti vilties. Ateis laikas ir ant musų brolių protestonų, kaip atėjo ant katalikų pirm 18 metų. Ateis laikas kad ir jie susipras, apszviesti ir stos kovon už savo tautiszkas tiesas. Jau ir tarp jų matoma ausztanti auszra, uztekės ir saulė, ir jie pabus isz amžių tautiszko miego, kaip pabudo katalikai liuliuojami lenkys.

tės. Reikia tikrai darbininkų o viskas bus kitaip.

Pernai mėną Spalių mėn. Chicagoje užsidejo „Evangelizacija Liuteronizacija Draugystė“. Tame paciam mėn. 7 d. užsidejo „Martino Liuterio Draugystė“ Waterbury, Conn., kurios visi reikalai atsilieka lietuviskoje kalboje ir konstitucija bus lietuviskai atspausta. Toji draugystė ant mano užkvietimo atsiskaukė į Chicagos „Evangel. Draugystę“ reikale susivienijimo, kad tuodvi draugystės veiktu viską vienodai, tikrai nežinau ant kokių sanlygų juodvi sutars susivienyti, nes Chicaginėje draugystėje prigulinti „mistrukai“ (o tokių yra keli) nori būti vyresniais už vaterburiečius ir kad aniejie juos sektu. Asz labai norėčiau kad susivienijimas protestonizkų draugysčių būtų sutvertas ant paveiklo Susivienijimo L. A. arba „Tėvynės Mylėtojų Draugystės“. Ant galo būtų geriausia kad tos protestonizkos draugystės prigulėtu prie dartinio Susivienijimo, nes išsisklaidymas niekur ant naudos neįsiseina ir padaro tautai vieniskadą. Bet kas išsaiskins protestonams naudą prigulėjimo prie Susivienijimo, kuriam neturi lygių tiesų tautizkos draugystės su katalikizkoms? O kas užtikrins protestonus, kad įmokėjus gerai pinigų netaps išmesti, kaip tai kitasyk buvo? O pirmo nekio laiko paciam Susiv. organe buvo kalbama, kad katalikai, protestonai ir bedieviai tvertu atskyrius susivienijimus, vietoje visiems susivienijimams, vietoje visiems susivienijimams. Czion vėl tikėjimiskos nuomonės nesuleidžia mūsų į vienybę. Vienok jeigu geidžiame pakelti tėvynę, norime dirbti dėl savo brolių gerovės, tai susivienijim visi lietuviai be skirtumo, palikdami tikėjimiską nuomonę kiekvienam liudsas ir jų visai neužkabinime. Tautizkuose dalykuo-

se turi būti vienybė, o ne skirtumas, nė neapkanta vieny ant antrų. Kiekvienas tikras lietuvis tą supranta, bet dar neįstengia to pataisyti.

Kaip matome, mūsų broliai protestonai Prusų Lietuvoje teipgi pradeda krutėti.

Sztai Tilžeje susitvėrė tautizka „Giedorių Draugystė“, kurios mieriu yra lietuviskas dainas szelpti ir svetui bei patiems lietuviams parodyti jų gražumą ir turtingumą, su kurioms esame ant lygaus laipto su kitomis tautomis. Nuo naujo meto pradėjo iszeiti naujas mėnesinis laikraštis „Saulėteka“ (vokizskomis raidėmis), kuris yra tikrai tautizku ir žada vien tik lietuvių apšvietimui tinkamus rasztus praneszti, kas matoma iš pirmo numerio jau. Redaktoriu mi yra Ansas Bruožis o iš izleistoju Martynas Jankus Bitenuose per Lompenus (Ostpr).

Germany

„Saulėteka“ bus organu „Lietuviskos Skyrymo Draugystės“ ir blaivystės draugystės po vardu „Lietuviszka Žvaigždė“. Taigi ir Prusų Lietuvoje pradės blaivystė keroti.

Kanadoje, kaip p. Peteraitis pranesza, esanti lietuviai yra visai tėvynėi atszalę. Sziaurinėje Albertoje gyvena apie 15 šeimynų ir gana turtingai. Pastorius Pempaitis (Pempė) tveresi kunigo urėdu. Kanados kunigai, kokios tikėjimiskos sektos jie nebutų, negauna algos ir yra prasti ukininkai. P. Grigaitis yra vyriausiu ant visos apygardos ir yra sudžia taikos. Lietuviai ten gyvena apie 5, kiti-gi 3 metus, iš dalies atėję be jokio turto žmonės, tikrai p. Grigaitis atsigabeno nekiek pinigų.

Prie Daumorės pietinėje Albertoje yra pulkelis lietuvių iš Kurszo. Winnipeg yra apie 30 šeimynų lietuvių. Apie Moris Monitoboi, teipgi

yra lietuvių, bet visi yra tautizkai prapuolę ir nuo lietuviskų atsžalę.

J. J. Rozokas.

Brooklyn, N. Y. Sausio 22 diena tape losztas lietuviszkas teatras „Genavaitė“. Teatras visiems patiko. Neatbojant ant lytingos dienos svėtainė buvo pilna žmonių.

Vasario 4 diena karėviszka draugystė D. L. K. Vitauto svėtainėje Schmidtto ant Grand str. Brooklyne turėjo tautizką apvaikszeiojimą kunigaikszcio Vitauto. Pradžia buvo 4 adyną po pietų. Svėtainė buvo pilna žmonių. Ant apvaikszeiojimo buvo užprasztos visos draugystės iš Brooklyno. Svėtainė buvo papuozta paveikslais Vitauto ir Gedemino, ant kurių kabėjo puikus vainikai; po paveikslų buvo du ryzzių žolynu, kurie reiszke ženklą garbės. Teipgi 6 velukai liet. draugysčių daug prisidėjo prie papuosimo svėtainės.

Virszininku apvaikszeiojimo buvo P. Dzenkauckas, rasztininku p. Stepanaviczius. Ant scenos buvo užpraszti virszininkai visų draugysčių.

Pirmutinis kalbėtojas, p. J. Grinius, izreikszdamas mierį apvaikszeiojimo placziai apsakė gyvenimą ir charakteristiką kun. Vitauto, teipgi pozicizkai apsakė kovą po Žalgiriu. 2, kalbėtojas p. Kraujutaitis, virszininkas Kareiv. Draug. Vitauto, apsakė mierį draugystės ir kokia nauda del lietuviszkos jaunuomenės gal suteiktie panaszios draugystės. 3, M. Grinienė deklamavojo „Daina jaunuomenės.“ 4, Szunksis apie mūsų dabartę ir ateitę. 5, Kraucziunas apie szalčinį nedorybių, kuris mūsų tautą zemina, teipgi smarkiai izszniekino kazirnykus ir biznierius, kurie juos užlaiko; priegtam papeikė lietuviszkus biznierius, kurie neremia tautizkų darbų bent aukomis.

Visus, kurie tolinasi nuo lietuviszkų dalykų pavadino izszgamoms lietuviszkos tautos. 6, Mileris kalbėjo apie mūsų gyvenimą, palygindamas svėtinas tautas, nurodydamas jų vienybę tautizkuose ir ekonomizkuose dalykuose. Peikė mūsų neiszmanymą, parodydamas visokius kelius, kurie galėtume augszciaus pasikelti nekaip sziaudien esame. Teipgi praktizkai nurodė, koku budu suvienytoms spēkoms galėtume turėti savo svėtaines, savo bankas, kur savo sunkiai uždirbtą skatiką galėtume pakavoti, idant nereiktu pas svėtimtauczius baladotis—po savu stogu yra smagiau ir meiliau. 7, Lapas kalbėjo apie sziaudienizką stovi darbinizskos luomos, koku budu galima pagerintie buvį darbininkų. Teipgi apie neiszmañėlius, kurie gėdisi savo kalbos ir tautos.

Ant galo kalbėjo J. Grinius apie ateinancizą gentkartę, apie reikalą mokslo ir lietuviszkų mokyklų dėl lietuviszkų vaikų, teipgi kas yra tauta ir dėlko privalome ginti savo tautą nuo prapuolimo. P. Mileris užbaigė apvaikszeiojimą trumpa bet karszta kalba dėkavodamas draugystėms ir visiem susirinkusiems svėtainėn. Raszt. Stepanaviczius.

Parodos reikalai.

Jau nuo paczių pradzių, kada pradėjome darbuotėsi kaip Komitetas Parodos, man aiszku buvo, kad kuningai, į Komitetą izszrikti, tikrai kliutis bandys daryti. Taip ir iš tiesų atsitiko, ir asz noroms-noroms turėjau jau pereitąjį mėną (ziurek „Vienybės“ No. 45. 1899 m.) parodyti melagystes kn. Žilinsko. Potam veikiai susirineję kruvą, visi sznariai Komiteto rods reikalus sudavadijome, nės kuningai pamatė, kad jie monus varinėja. Dabar vėl kada, pagal 2-ros d.

Sausio susirinkimo nutarimus, viskas gerai eina, ir p. Daumanta Paryžiuje rengia Parodą, pagal mūsų velyjimą su p. Žitkum ir kitais, kurie tame dalyke reikalingi dėl darbų atlikimo, tai kn. Žilinskas aržina visuomenę, lyg norėdamas iš senesnių netikumų atsigriebti, nebutas kaltes ant mūsų ir p. Mikolainio sukraudamas. Kad mes nepripažinome iktuolaik p. Žitkaus ir kitų už Paryžiaus Komitetą, tai jie patys kalti yra, nes jie reikalavo pinigų be jokio ankstesnio susineszimo, ir kad mes pinigų negalėjome siūsti, ant jų nuogo pareikalavimo, nesutramdę nutarimų 2-ros dienos Sausio, pakol mūsų p. Invalninkas p. Daumanta, pasiūstas vėl į Paryžių, neduos žinią, tai p. Žitkus ir kiti juk iš viršaus padėję buvo už sąlygą, kad jie 31 d. Sausio „kaipo Komitetas iškrinka“. Kn. Žilinskas pats tai vis žino, ir kam jis dabar jeibius kelia, tai jis pats geriausiai žino! Jam nepatinka p. Daumanta, nei Mikolainis, nei Szliupas, — tai rupi jam nors mus savo kuningiszkū budu apszmeižti!

Kas link paskutinio laiszkū nuo p. Daumanto, susidedancio iš 2 lapelių, tai jį skaitė kn. Žilinskas, kaip ir man jis tapė prisiūstas dėl perskaitymo, ir jei kn. Žilinskas sako, kad jam tiktai d a l i s tebuvo parodyta, tai jis vėl savo kuningiszkū budu m e l u o j a . (Žiurėk „Tėvynės“ No. 5 szimet).

Dabar, kada p. Daumanta, paėmė, palei mūsų Komiteto velyjimą, visą darbą į rankas dėl sudavadyjimo Parodos, nuvažiavęs į Paryžių, ir kada dėl to dalyko išpildymo reikalingi yra pinigai, tai asz pats patariu, idant u m u laiku taptu \$500 išsiūsti nes be pinigų negalima Parodos parengti. Laukti iki 30 d. Kovo, kaip kn. Žilinskas reikalauja, mes negalime, nes jei taip darytu-

mėme, tai jau bus negalimu daiktu Parodą įrengti. Ir todėl pinigai turi būti tuojau išsiūsti, ar kn. Žilinskas norės ar ne: juk mes pinigus aukavome dėl įvykdinimo Parodos, o ne dėl jos sutramdymo.

Kad kn. Žilinskas be melo neapsiena, tai parodo ir ta aplinkybė, kad „Tėvynės“ No. 3-ciam apgarsino, juog knygas esąs išsiūntęs 3 d. Vasario (nors mūsų Komiteto buvo nutarta išsiūsti tuojau po naujų metų), o po teisybei knygas išsiūntė tik tai 7 d. Vasario.

Katalogas dar po šiai dienai nėra atspausdintas dėl to, kad kn. Žilinskas korektų į laiką nepadarė. Bet už savo klaidas kuningas neranda reikalo teisintis, jis velyk kitus apkaltinti.

Czion man ne puikybė ar garbė rupi, kaip „Tėvynės“ nori įkalbėti savo skaitytojus, bet teisybė ir atlikimas, darbų Parodos žmoniszkas ir greitas. Ir kad bučiau žinojęs, kad į Komitetą pateks melagiai ir kliudytojai žmoniszkos darbo, tai jau nebūčiau apsiėmęs būti jo sąnariu už jokių pinigų nei už jokią garbę
17, II, 1900 J. Szliupas.

Mūsų Parodos reikalai Paryžiuje eina gerai ir skaitytojai bei aukautojai tegul ant erzinimų nepaiso bet kaip iki šiolei te renka aukas tolyn, nes pagal pavirsztinius apokavimus kasztų įrengimo Parodos, kiek dabar turime pinigų, toli neužtenka. *Red.*

Pinigai Parodos Išsiūsti.

Visas mus Komitetas pristojė, kad pinigai surinkti Parodos reikalams butu siūsti į Paryžių ant vardo viso Paryžiaus Komiteto, tai yra ant vardo p.p. Daumanto, Dobkevycziaus Žitkevycziaus ir Pautieniaus. Tuom pat ir Paryžiaus Komitetas per mus Komitetą likosi pripažintas. Nutarėme, kad

Utarnjko dieną 500 dolerių but išsiūsta jiems per telegramą.

Tokių budu Parodos Reikaluose vėl yra harmonija ir sutikimas, iš ko visi galime til džiaugtis.

Praneszame teipgi Broliams, kad Didėsės Vietos vien įrengimas su figuromis paims be veik visus iki sziol sudėtus mus pinigus, ir reikia, kad aukos gausiai plauktu toliaus. Pavieniai ir Draugystės, kurios yra pažadėję aukauti, tegul pažadėtus pinigus kuogrei cziausia prisiunczia, nes dabartės, pradejus jau taisyti Parodą, pinigų labiausiai reikia. Tikimės teipgi, kad guodotinos Lietuviszkos Draugystės, kurios da nėra nieko davę dėl Parodos Reikalų ant sekancio mitingo padarys įneszimus, paaiszkins draugams Parodos Reikalus, o pasitikime, kad draugai neatsisakys kiek pasikti A b e l n i e m s l i e t u v i s z k i e m s r e i k a l a m s , kurie mus vargingai tautai atnesz naudą ir garbę.

Kun. J. Žilinskas,
Parodos Komiteto Prezidentas.
P. Mikolainis,
J. J. Pauksztis,
Dr. J. Szliupas.

„Vienybės“ 6 num. radau tulo Skotiszkio iš Skotijos straipsnelį, per kurį jisai rodi ja amerikiszkam Paryžiaus parodos Komitetui užklausti manęs, kur dėjau surinktas Skotijoje tam siekiui aukas. Nenorėdamas apsunkyti Komitetą rankiojimu aukų, skubinuos prisiūsti centraliszkam Kasieriui p. J. J. Paukszciui surinktus Anglijoje kelis centus, \$3,24 ct. (Iš tų nusitraukia 2 ct. už czekio markę R.) Aukavo juos keli prakilnesni Manchesterio lietuviai, kaip p. p. Banceviczia, Eidukeviczia. Rods, zadėjau ir asz nuo savęs paaukauti arti \$5,00, bet dabar aplinkybės tą padaryti manęs neleidzia ir dėlto savo

auka priverstas esmi atszaukti. Sunkiaiėjosi su rinkimu aukų dėl parodos, mažai kas iš tenykszčių lietuvių tą reikalą suprato. Jau kur kas laugiaus pasisekė surinkti aukų dėl kankintinių, kurias po iszrinkimo centraliszkio komiteto rinkimo aukų kankintiems nusiūsiu centraliszkam kasieriui.

Apart to turiu pasakyti, kad p. Skotiszkio straipsnis ne visiszkai teisingas. Teip p. Skotiszkis Glasgowe randa net 2500 lietuvių, tuom tarpu ten jų yra tik apie 150 ypatų. Rodos, kad jis visos Skotijos lietuvių skaitlių suteikia vienam Glasgow'ui. Daugelis lietuvių gyvena už 30-40 mylių nuo Glasgow'o, kaip tai Edinburgh'e, Leith'e, Stevenstone ir kitur. Ar galima juos skaityti Glasgow'o gyventojais?

Toliaus vėl sako, kad k. Varnagirį vysk. atstatė už nepildymą savo dvasiszkų pareigų. Tas teipgi yra melu, nes kun. V., dar man ten būnant, atsisakė nuo ilgesnio buvimo Skotijoje. Toliaus raszo, kad kn. V. sutvėrė draugystę duonos kepimo ir ant užveizdetojaus keptuvės parkvietė lenką iš Varszavos barzdskutį Urbanaviczį. Teisybė, minėtas barzdskutis buvo užveizdetojum keptuvės, bet nebuvo parkviestas iš Varszavos (Varszavos tas žmogus savo akyse nematė, paeina jis iš Poznaniaus,) tik iš paties Glasgow'o, kur gyvena 16 metų. Toliaus, §11 įstatymų skamba ne kad „Urbanaviczius negal but paszalintas nuo keptuvės administratoriaus laike 5 metų“, tik, kad „jis negal but administratorium i l g i a u s , k a i p 5 m e t u s .“

Nemisliju czia teisinti kunigo, tik negaliu užtyleti, mantant neteisingai apszmeižiant gana darbsztų tautietį. Pagaliaus, kad tik visi lietuviszki kunigai butų tokiais, kaip kn. Varnagiris.

Jonas Montvila,
Shenandoah, Pa.

IDĖJA ANT MĖSZLYNO.

(Apsaka mūsų dienų).

Aukauja broliams Lietuviams

M u s ų .

(Pabaiga.)

— reikia ir pas kitą nueiti ir pas savę kitą pasipraszyti, ypacziai gyvenant tokiam sutikime, kaip mus visų czinovnikų ratelis. Pats mano Jonas labai mėgsta gerą draugystę — tai vieną kart pas kitus nueina palosyti kortomis, kitą kart pas mus susirenka, ir teip linksmai leidžiame laiką kas dien kas vakaras. Žinoma, svečius reikia ir pavaiszinti ir da gi ne bet kuom: daleiskime, ateina toks prokuroras arba net kartais pats gubernatorius — tai pati gali suprasti, kad pigiai neapsieisi; kitas vakaras kartais atsieina kelias deszintis rublių, o kiek tokių vakarų?!...

Apart to da kiek iszeina ant yvairių labdaringų dalykų? Sztai, daleiskime, pernai pastate mus mieste naują, didelę labai gražią cerkvę ir visi czinovnikai szventė jos įkurtuves: pirmucziansiai, žinoma, atsilaike dievmaldystė, o paskui visi iszvien kėlė tokį didelį balių, kad net miestas skambėjo nuo muzikos ir sutelkto choro maskoliszkų dainininkų. Po baliui visi ponai padarė sumetimą ant labo naujos bažnyczios, o nuo to jug nė vienas neatsimes; mano Jonas, žinoma, kaip miravas sudžia iszmetė visą szimtinę, nės dėl szimto rublių kompramituoti savę nepridoru. Antra, pas mus nėra nė katalikiszkos bažnyczios nė kunigo, tai numirus ir mus paczius nesztų į tą paczią cerkvę, popas atlaikytų miszias ir nuldytų ant maskoliszkų kapinių. Ar-gi ne vis tiek?... — Pertai da reikia ir popui mokėti algą, duoti kalėdą ir t.t.

Tai gi, matai, koki sudėjimai pinigų! Gal Dievas duos — toliaus pradės atlikti sziek tiek nuo visų reikalų?

Draugės sznekucziavo gana ilgą valandą ir atsiškyrė labai linksmai — bent teip iszrodė isz szalies žiurint.

Szapienė, pergyveno tėviszkėje beveik isztisus metus ir iszvažiavo namon ateinantį pavasarį.

Jau devinti metai gyvena Szapai Kalmukijoje; kaip jiems ten einasi — nieko nežinia, nės per szituos paskutinius metus jokio gando nė giminės nė draugai negavo. Teip-gi nieko nežinia,

ar poni Szapienė da tebeturi tą lietuviszką kostiumą, ar jau seniai suplyszo?... Gal dabartės pats Jonas įtaisė jai kitą tokį arba da puikesnį, bet kaip tasai lietuviszkas kostiumas patinka, arba patiktų kalmukams, tai sunku žinoti? Ar jie suprastų, ar ne, juog tos placzios rankovės yra su idėja arba dailim idėjos jų miravė sudzios — tai tik spėti galima. Jeigu sakysite, juog tarp kalmuko, Szapo idėjos ir tarp ponios sudienės placzių rankovių nėra jokio skirtumo arba labai mažas, tai, man rodos, kad ir kalmukų supratimas apie tą lietuviszką kostiumą teip-gi mažas arba visai nekoks?

Bet kur dingo tie pantapliai, da priesz szliubą dovanoti panos Lucijos Jonui Szapui, ant kurių teip skaiscziai spindėjo didelės literos „S“ (sza), kaip aiskus zenklas lietuviystės, patrijotizmo ir augsztos idėjos Jono Szapo?

Seniai jau gal suplyszo ir puva, ar supavo kur-nors ant totoriaus mėszyno.....

Pakvietimas.

Nuo laiko mūsų tautiszko atsibodimo, mūsų tėvynainiai isz visų spēkų darbuojasi, kad pradėtąjį darbą varyti pirmyn gyvu žodžiu ir platinimu rasztų visokio turinio ir t.t. Czionai, Suvienytose Valstijose, kur turime visatiną laisvę, daugiau yra dirvos ir pasidarbavimui. Czionai mes tveriamo visokias organizacijas, darome susirinkimus ir prakalbas, szian ar ten parengiame jau ir teatralizskus perstatymus arba koncertus, įrengiame skaitinyczias, net ir seimus jau atliekame ir t.t.

Prie žymiausių veikėjų mūsų tautiszkame atsibudime reikia priskaityti dainorių draugystes su dainomis ir teatralizskus perstatymus. Rods su teatralizskais perstatymais einasi gana sunkiai, daug rolių tenka atloszti ypatoms nenumananczioms scenos reikalavimų arba dar niekad nei teatre nebuvisioms. Priegtam dar truksta ir mokintojo (režisero,) kuris galėtų tokius loszikus pamokinti, padėtu suprasti jiems savo roles ir nors kiek į jas įsigilinti. Nors mūsų teatralizski perstatymai toli yra nuo tobulumo, vienok vis-gi bandomė pastatyti ant scenos komedijas ar ir dramas, kokias turime mūsų spaudoje.

Su dainavimu yra jau daug lengvesnis dalykas. Net ir czionai, Suv. Vals-

tijose, turime pakaktinai dudorių lietuviszkų, kurie galėtu mokinti dainininkų ir giesmiininkų draugystes; nekartą tenka girdėti vietomis jau gerai sutaikintus bažnytinius chorus, kuriuose tankiai randasi ir visai puikus balsai. Teip-gi daugelis priguli prie yvairių muzikalizskų draugysczijų, arba privatiszškai gero-kai muzikos pasimokinę, su kuriais jau butu galima gauti rodą, bet czionais visiszškai truksta medegos dainavimui. Ant kiek toji stoka apsireiszkia, galima spręsti pagal tai, kad tankiai girdisi lietuvius dainuojant pritaikius lietuviszkus žodžius prie tulų amerikoniszkų meliodijų. Kiti-gi net teip toli nueina, kad bando pritaikinti lietuviszkus žodžius prie „Bože caria chrani“ ir teip dainuoja. Arba vėl, jeigu kur susitveria dainininkų kuopelė, matome apgarsinimus su prizadėjimu užmokėti už kiekvieną prisiųstą dainą, tinkamą dainavimui.

Rods tąją spragą szaunei užlopė velionis Dr. V. Kudirka, iszleisdamas du pluosztu lietuviszkų dainų sutaikintų keturiems balsams vyriszkiems. Vienok isz virsz minėtujų dainų, sutaikintų vien vyrų balsams, negalima pasinaudoti maiszytiems chorams, susidedantiems isz vyrų ir moterių balsų. Kad suteikti daugiau medegos mūsų dainininkystei, yra rengiama iszleisti 60 dainų isz repertuaru „M. G. D.“ New-Yorke, kuri su savo dainomis pasisekė užimti gana žymią vietą tarp vietinių bei aplinkinių dainininkų draugysczijų ir nekartą budavo perkalbama, jog gerai butų, jeigu ir lietuviszkoji visuomenė galėtu isz tujų dainų pasinaudoti. Galutinai tapė sutarta rūpintis apie jų atspaudimą. Bet kad didžiause kliutis pradžios spaudinimo buvo stoka kasztų, tapė sutarta atsiszaukti į lietuviszką visuomenę, kad pinigiszkais paaukavimais pagelbetų minėtas dainas iszleisti, ypatinai, kuriems rupi lietuviszka dainininkystė, kurie atjaučia stoką apdirbtų dainų tarp mūsų. Aukautojų vardai bus padėti ant galo knygos kaip prisidėjusių prie pakėlmo lietuviszkos dainininkystės, isz ko bus matoma, kaip daug yra troksztanczių mūsų dainas pakėlti. Po atspaudimo kiekvienas, kuris bus \$1,00 (vieną dolerį) aukavęs, gaus virszminėtų dainų po vieną knyga.

Rinkiuje telpa 30 dainų quartett maiszytam chorui (soprano, alto, tenore ir basso) ir 30 dainų vyrų chorui.

Aukas meldžiame siųsti ant adreso:

Leon Eremin

519 E. 5-th str.

New York City.

LATVIU TAUTA,

KITAKART IR ŠIADIEN.

P A R A S Ē
JONAS ŠLIUPAS, M. D.

(Tąsa)

kurie neįstengė įgyti įtakę ant augštesnių luomų¹⁾ Užtai 1567 m. Kettleris, sukviėdinęs ritteriją i Rygą, prikalbino iš naujo išsiųsti vizitatorius ir reformatorius, kurie apžiūrėtu Kurše visas bažnyčias, sugriuvusias pataisytu ir naujas pastatydintu. 70-tyje vietų turėjo naujos bažnyčios būti statomos ir prie 8 iš tų bažnyčių turėjo būti įsteigti mokslainių ir varguolių namai, ant ko didumą kaštų davė pats hercokas, likusią-gi dalį pridėjo ritterija. Prie kožnos bažnyčios turėjo būti donacija, beje žiamė su žmonymis dėl apdirbimo laukų dėl kuningo. Donacija turėjo pasilikti turtu bažnyčios ir tai, ką anoji nešė, turėjo būti alga dėl pamokslininko; o burai turėjo duoti duoklę javais bei pinigais. Tarp 3 vizitatorių buvo Silamonas Henning ir naujas hercoko priedvarinis pamokslininkas Alex Einhorn'as. 1570 m. vizitatoriai išdavė rokundą iš atlikto darbo. Einhornui tapė pavestas išdirbimas dviejų įstatymų (1572 m.), vienas vadinosi bažnyčios reformacija, o kitas — bažnyčios surėdu; ant tų dviejų įstatymų rymo vėlesnis Kuršo bažnyčių sudavadyjimas²⁾. Tuomi visu Kettleris sudrutino reformaciją Kurše. 1579 m. Steponas Batory patvirtino jau per Sigismundą Augustą suteiktą religijos valnybę, kuria Kuršas be gaisties galėjo džiaugtiesi, kuomet Vidžiamis nuo Chodkevyčiaus neretai susilaukė siaurinimo savo tiesų. Prie Kettlerio Latviai susilaukė 1586 ir 1587 m. mažojo katechismo Liuterio, taip gi rankiaus giesmių, evangelijų, epistolų dėl švenčių, ir kentėjimus Viešpaties; tai vis tapė kaštais hercoko spausdinta Karlaučiuje. Taip tai ant dvasiškos bei bažnytiškos dirvos pa-dirbėjęs, Kettleris mirė 1587 m.

Pridrikis ir Vilimas (1587—1618 m.)

Testamente Kettleris abu savo sunu, 18-metį Pridrikį ir 13-metį Vilimą paskyrė savo įpėdiniais; iki Vilimui sulaukiant 20 metų, Pridrikis turėjo vienas valdyti, su pátarme dumėiu, įpačiai Henningo. Pridrikis buvo tykus ir rustus, o

1) Pats Kettleris tulame bažnyčių peržvalgai išleistame rašte skundžiasi ant kuningų, kad jie tankiai numeta savo drapaną, kas kuningams nepritinka, kad maišosi į visokius svietiškus dalykus, eina medžioti, girtuokliauja, velyja visose gėrynėse ir dėjose būti pirmais ir pastarais, nepasilieka namie nei nuo vieny vaišių, bet nukluse eina linksminti svečius, nežiurint į tai, kad prieg tam jie patys patektu ant apjuoko ir apšmeizos, per daug duoda valios muižininkams ir gentims. Taip kuningams gyvuojant, žinoma Latvių gyvenimas ėjo tuomi sunkyn ir bėdningyn, ir ar dyvas, kad Latviai vienval grimo į gilesnę dvasės tamsybę! Prietarai plaukte plaukė; burtininkų ir zavėtojų nėkados tiek nebuvo, kaip 16 tame šimtmetyje, bet ir nėkados jų taip tankiai nelankė; net patys vokiečiai ėjo prie jų!

2) Idant tie padavadyjimai butu pildomi, rupestingas hercokas liepė superintendentui ir bažnyčių užziurovams, kas metą, ar nors kas du metu, aplankyti bažnyčias, perklausinėti nevokiečius, kiek jie išmokę yra, ir perkrauti kuningų ir mokytojų gyvenimą ir darbavimąsi. Kartkarčiais pats hercokas ėmė dalyvumą Latvių perklausinėjimuose ir apdovanojo tuos, kurie geriausiai buvo besimokina.

Vilimas umas ir gaivus. Vilimas susipyko su diduomene ir su Lenkų valdzia, ir dėlto 1618 m. tapė nuo urėdo atmetas ir išbanitytas. Jis gyveno iki 1620 m. ant salos Runoe, paskui vyko į Vokietiją, vėliaus į Daniją ir mirė 1640 m. Pamariuose. Pridrikis vienas pats valdė hercokystę nuo 1618 iki 1642 m. ir savo išminčia bei mitrumu mokėjo siubuojančią galybę išgelbėti. Mirė rugpjutyje 1642 m. ir jis tapė palaidotas Jelgavos pylyje; ten pat tapė palaidoti kaulai jo brolio Vilimo, o ir Gotthardo Kettlerio.

Hercokas Jokubas (1642—82 m.)

Pridrikio įpėdiniu buvo brolenas Jokubas, Vilimo sunus, kurs Leipzige buvo atlikęs studijas. Buvodamas Europoje, jis susipažino su vakarinės Europos pirklyba ir naujokynėmis, ir pats bandė toje linkmėje šį bei tą Kurše. Jau 1640 m. Jokubas, kaip sąregentas savo dėdės Pridrikio, nusiuntė kolionistus į Guinėją, Afrikos pakraštyje, ir ten įsteigė kolioniją prie ištakos upės Andreas. Jisai ėsas ir dabarnykštę britišką gintuvę St. Jacob palei Gambiją įsteigė. Anglijos karalius Jokubas I, kaip krikšto dovana, dovanojo derlingą vestindiškę salą Tabago, kur hercokas Jokubas 1654 m. nusiuntė laivą su 12 vyrų dėl užėmimo salos vardan Kuršo. Taip gi laivų kelionė į Aisiją arba Islandiją 1674 m. tapė Jokubui pavelyta per Danų karalių Kristijoną V. Bet Svedai 1658 m. paėmė salą Tabago ir naujokynę St. Andreas Afrikoje. Nors 1678 m. per Anglijos tarpininkystę Kuršas atgavo atgal Tabago, vienok, mirus Jokubui, 1682 m. Kuršiškis gubernatorius apleidė salą, kuri apipustėjo, iki pagaliaus Paryžiaus taikoje 1763 m. Tabago vėl sugrįžo į Anglijos rankas. Laivų statymas, gyvenant Jokubui, gerai vyko Kurše. Kuldigos pylyje, jam liepiant, tapė numoliavota 44 ginkluodinti ir 15 beginklių laivų. Jokubas buvo užmanęs perskriosti perkasu angštą plotą žiamės pas Sloką, idant Kurš škę Lielupę (Aą) nuvesti į marę; per tai Jelgava butu pastojusi marės bei pirklybos miestu.

Jokubui valdant, Svedai įpuolė į Kuršą. Karolis X tarėsi, kad 1656 m. maskoliai, hercoko Jokubo prikalbinti, įsiveržė į švediškąjį Vidžiamį; už tai jis liepė feldmaršolui Douglas'ui visą Kuršą užimti dėl Svedijos. 1658 m. Douglas apgulo Jelgavą ir lengvai miestą paėmė. Hercokas padavė Svedams taip-gi Dobelę ir Bauskę. Lenkams į Kuršą atsibasčius, Svedai vis-gi užėmė Hazenpotą ir Kuldigą. Jokubui nepripažįstant Svedų vyresnybės, 1658 m. jisai paimtas su visa šeimyna tapė nugabentas į Rygą. Per Douglasą Jelgavon sukviesta diduomenė dėl nusilenkimo davė nepritariantį atsakymą. Nors 1659 m. dar miestai Liepojus, Grobinė ir Ventpylė pateko į Svedų rankas, vienok Lenkų vadas Sapieha atkariavo, taip juog liko Svedų rankose tik tai Bauskė bei Jelgava. 1660 m. Olyvos taikoje Svedai turėjo atizadėti Kuršo ir paleidė suimtąjį hercoką. Jokubas rupinosi taip gi apie įsteigimą naujų miestų, k. a. Fridrichštadas ir Jakobštadas kilo jo gadyneje. Jokubas, vienas iš didžiausių Kuršo hercokų, mirė 31 d. gruodžio 1681 m., apraudotas ponų. Kuršas buvo per silpnas uzsilaikyti ant augštybės, kokią pasiekė prie Jokubo valdzios, ir — jo įpėdiniai neėjo ano takais.

Hercokas Pridrikis Kazimieras [1682—98 m.]

Jokubo sunus Pridrikis buvo gerai išaugntas, mokėsi

Erlangene ir potam įstojo į karišką tarnystą. Kaip herco- kas jis apsisiaupė puikiu dvaru, atliko brangias keliones į užrubežį ir ėmė -- dėl padidrinimo hercokiškų įemimų -- už- statinėti tulus hercokiškus dvarus, už ką jo padonai karčiai skundėsi ant jo aikvaus valdymo. 1697 m. jis su iškilme vaišino Petrą Didį, kurs važiuodamas į užrubežį, apsilankė Rygoje bei Jelgavoje. 1698 m. hercokas pasimirė.

Hercokas Pridrikis Vilimas [1698—1711 m.]

Mirus tėvui, Pridrikis Vilimas liko penkerių metų senas. Už tai jis iki 1710 m. stovėjo po globa savo dėdės Ferdinan- do, vėliaus Kuršo hercoko. Taip smarkioje Siaurės Vainoje Kuršas turėjo nepilnametį valdoną, ir tapė dėl savo nelaimės įtrauktas į karą. Ferdinandas, kurs buvo tarnystoje karaliaus Augusto II, vadovavo apgulime Rygos, 1700 ir 1701 m., spar- ną Saksų kariumenės. Jelgavą ir Bauskę Svedai sudrutino po komanda generolo Loevenhaupto. Nors 1703 m. maskoliai stengėsi Svedus iš Kuršo išguiti, tačiau Svedai išbuvo Kurše iki 1705 m., kur caras Petras paėmęs Jelgavą leidė Svedams prasišalinti. Svedai Kurše razbajavo ir rubavojo, net grabus hercokų Jelgavoje atidarė dėl paglemzimo bragmenų iš ten. Svedams atsitraukus, 20,000 maskolių, po vada generolo Bau- erio, apsistojo Kurše, bet nē-ant maisto, maskoliai atsitraukė atgal, palikini Kuršą vėl Svedams, iki 1709 m. generolas Se- remetjevas, po mušio pas Poltavą, įsiveržė su vaisku į Kuršą bei Vidziamį.

Jau 1701 m. Ferdinandas pasitraukė iš Kuršo ir valdė šalį iš Gadanos; ir hercokiene našlė su sunumi Pridrikium Vili- mu apleidė šalį, prasidėjus Siaurinei Karei. Pridrikis Vilimas augo Baireuthe (Bavarijoje), mokėsi Erlangene ir 1710 m. sugrįžo į Kuršą po to, kaip Kuršo vyresniejie dumčiai apskel- bė jį subrendusiu ir pakvietė ant savistovaus valdymo. Ji-ai apsivedė su Petro Didžio sesers dukra, Ona Ivanovna, vėliaus cariene Maskolijos, per ką įtekmė Maskolijos ant Kuršo labai pasididino. Bet tik tai ką po svodbos iš Peterburgo grįdama- mas, Pridrikis Vilimas mirė Kipen'ėje (antra stotė nuo Peter- burgo), sausyje 1711 m. Jo lavonas į Jelgavą parlydėtas, tapė kuningaikščių kapuose palaidotas. Jaunoji našlė gyve- no tai Jelgavoje, tai dvaruose Kurše, iki 1730 m. ji užkopė ant sosto Maskolijos kaip carienė Ona. Įtekmė Maskolijos ant Kuršo per tai nepasiliovė.

Hercokas Ferdinandas [1711—37 m.]

Dabar Ferdinandas, vienintėlis vyrškas tėvonis giminės Kettlerių, tapė 1711 m. hercoku Kuršo, nors jau 56 metų buvo suilaukęs ir dar viengungis. Su laomomis Kuršo, su- sipykęs, jis negrįžo į Kuršą ir iki myriui gyveno Gedanoje (mirė 1737 m.). Idant sutramdyti pairimą šalies, diduomenė prašė Lenkų karaliaus, kad atsiųstu komissiją, kuri 1717 m. Jelgavoje nutarė, kad hercokas Ferdinandas iš tolumos nega- lės valdyti šalį, ir dėlto valdžią pavedė vyresniems Kuršo dumčiams. Dabar už tai ėmė susėdai maišytiesi į reikalus šalies. Kuomet Lenkai, nelikus tėvonio iš Kettlerio namų, reikalavo Kuršo dėl Lenkijos, Prusai ir Maskolija tai dėl po- lytikos tai dėl kaštų hercokų Pridrikio Kazimiero ir Pridrikio Vilimo, pakėlė savo balsus prieš. 1726 m. narsus grovas Moritz iš Saksijos, augintinis Augusto II, užsigėidė hercokų Kuršo sosto, bet nežiurint į Lenkų paramą, 1727 m. Maskoli-

ja jį privertė atsisakyti nuo pasipiršimų. — 1730 m. Ferdi- nandas apsipačiavo su princessa iš Saksų Veissenfels'o, tačiau į Kuršą negrįžo, nors tankiai kviečiamas. — Augustui II mi- rus 1733 m., su Maskolijos pagelba pastojo Lenkų karaliumi Augustas III, kurs iš dėkingumo privelyjo rinkti į Kuršo hercokus carienės Onos valstijos grovą bei kammerherrą Er- nestą Joną Bironą. Ir vyresniejie dumčiai Kuršo ant to suti- ko. Potam Bironas prisizadėjo iktuomlaikines tiesas Kuršo išlaikyti. Augustas III pavelyjo jam, sėdint Peterburge, valdyti Kuršą. Kad hercokas Ferdinandas gegužyje 1737 m. mirė, tai vyriškoji šaka namų Kettlerio pasibaigė.

Hercokas Ernestas Jonas Bironas [1737—41 m.]

Bironas gyveno Peterburge, budamas numylėtiniu bei patarėju galingos carienės; urėdą kammerherro jis padėjo šalin; jis buvo apsivedęs su kuršininke ir turėjo du sunu, taip gi mylimu carienės. Carienė dovanojo hercokui už-taty- tus dvarus Kurše, kurius ji buvo nupirkusi, ir Bironas iš dos- numo carienės pasinaudojo jau tai dėl at-iteisimo su našlė- mis hercokų Ferdinando ir Pridrikio Kazimiero, jau tai dėl supirkimo užstatytų domėnų ir dėl į-teigimo gražių pylių arti Jelgavos, o ir pačioje Jelgavoje. Senoji, ordensmeisterio Kōnrado v. Mandeln arba Medem 1265 m. pastatytoji, pylis Jelgavoje tapė nuplėšta ir į tą vietą pastatyta nauja daug puikesnė. Planą dėl pylies suteikė grovas Rastrelli, kurs buvo pastatęs cariškaį žieminį palocių Peterburge. Bironas neatsizenklino teisingumu dėl savų padonų, bet dėl to paki- lėsis maištas tapė nubaustas maskolių vaisku. Ona mirdama 1840 m., dėl mažmetystės Ivano Antonovyčiaus, paskyrė Bi- roną valdonu maskoliškosios valstijos. Jam teko valdyti Maskoliją tik tai per 3 savaites, nes jo lenktynbėgis, godus feldmaršolas grovas Muennich'as, velyjant motynai jauno ciesoriaus, padarė, kad visatinai neapkenčiamas hercokas 1740 m. tapė išbanitytas į Siberiją. Tokiu budu Kuršas liko nuo 1740—1758 m. be valdono; už tai Augustas III valdymą šalies vėl pavedė Kuršo vyresniems dumčiams. Nors nemylėdama Birono, tačiau diduomenė prašė myli-tos dėl jo, uors prašymas pasiliko neišklaustas.

Tuo laiku ėmė Baltijoje platintiesi naujagadyniška dva- sė, ėmė aušti naujas rytas. Aplink 1751 m. Jelgavoje tapė įrengta valnamurininkų draugystė, prie kurios tur-but/net Stenderis tulą laiką prigulėjo. Toji draugystė stojo už pra- blaivinimą proto, dvasės valnybę ir širdies išstobulinimą. Nors ji nebuvo be ydų, tačiau jos pastangos patraukė akis taip gi ant Latvių netikasio padėjimo.

Hercokas Karolis, princas Saksijos, [1758—63 m.]

1758 m. Maskolijai pristojant, Augusto III sunus, prin- cas Saksijos, Karolis paėmė į lėną hercokystę Kuršo. Mirus 1761 m. carienei Elizabetai, Petras III išleidė manifestą, do- vanodamas kaltes daugeliui išguitinių ir piktadėjų, už tai 1761 m. ir Bironas iš Sibėrijos sugrįžo į Petropylę. Kad

(Toliaus bus.)

Isz visur.

Berlyne, Vokietijai, 80,000 žmonių serga influenza (gripu).

Belgijos parlamente socialistas Demblon užteikė antausį Viart'ui nepriegulmingam. Dėlei pakilusio ermyderio turėjo net sesiją pertraukti.

Poznaniuje tapo suaresztuotas išleistas lenkiszko laikraščio „Gazeta Ostrowska“ dėl norėjimo suardyti Vokietiją, kuris atspaudė užgintą lenkų tautiszka dainą „Jeszcze Polska nie zginęta“.

Popiežius paliepė Vokietijos katalikams balsuoti už padidinimą laivynės isz ko busenti nauda ir katalikystės platinimui.

Paryžiuje buvo laidotuvės nihilisto Petro Lavrosi, kur palydėtojų susirinko isz visų krasztų. Ant kapinių Mont Parnaasse susimusze su policija kuri norėjo atimti raudonus velukus.

Maskolijos valdžia apsiėmė iszvesti 1300 mylių ilgą gelžkelį nuo Kaukazo per visą Persiją iki persiszkos uztakos Ormuz, kas kasztuos 150 milijonų rublių.

Anglijai siautė baisios pusnys, kurių dėl turėjo sustoti važinėjė net trukiai. Telepolų ir telegrapų dratai tapė sutraukti. Daugelis žmonių pusnyuose suszalę. Londone nuo antszalo daugelis žmonių rankas bei kojas iszsinarino.

Prancuzijai ir tas į ats dėjosi.

Anglija užprasze Zuerich'e, Szveicarijai, padaryti 5000 žemlapių Traisvaalians ir Natal kolonijos. Užsidegus karėi tie žemlapiai nebuvo dar pabaigti ir dabar toji spaustu vė visus tuos žemlapius atidavė burams.

Viennoje, Austrijai, tapo nusudyti 6 czeikai kareiviai nuo 3 iki 13 mėnesių kalėjimo už atsiliepiamą czeikiszka „zde“, vietoje vokiszko „hier“ (czion). Czeikai už tai visur musza vokiecziams langus.

Berlyne tapė suaresztuotas bankieris, kuris pavogė milijoną markių, sudėtų į jo banką pakavonei per žmones.

Prancuzijos valdžia rengiasi prie užgynimo visokių privatizkų mokyklų, esanczių po prieziura zokoninkų ir jezuvitų, kuriose yra auklėjama tarp jaunubmenės dvasė prieszinga respublikai — laisvei.

Saksonijai dėlei didelių sniegų ant 18 gelžkelio linijų turėjo sustoti 370 trukių važinėjė. Kitur trukiai įvažiavę į pūsnykus liko klaksoti.

Praėju-į nedėdienį, Vasario 17 d., sukako 300 metų nuo sudėginimo piliozopo Giordano Bruno, Romoje, kaip atskaluno. Visokie laikraszcziai dėl tos priezasties pilni apraszymų apie Bruno. Nors Bruno tapė sudėgintas kaip atskalunas, vienok ant tos pacios vietos Campo di Fiore, stovi jisai didelėje akmeninėje stovyloje ir jį garbina sziandien visas mokytas svietas.

Apulgatame burų mieste Laddysmith maistas yra didei skanus, ką rodo prekės: 12 kiaušzinių \$4,50; gaidukas \$2,25; dynys 55 ct.; stuopa žirnių 75 ct.; stuopa pieno \$1,00; dėzuté silkuczių (sardinkų) 40 ct.; svaras tabako \$11,00; plėczka degtinės \$1,40ct.

Maniloje maras plecziasi vis tolyn. Isz 51 apsirgusių 32 numirė. Maras labiaus vieszi tarp kinieczzių.

Hamburg — America Line

gompanijos garlaivis „Graf Waldersee iszplaukė isz Naujorko į Europą ir dėlei audros su sniegu nusikreipė nuo kelio ir kanale Swash įplaukė į dumblą kur liko klaksoti. Keleivių turėjo tik 150.

Londone isz cirko Kristol Palast isztruko du szlapiai (sloniai) ir užmuszė savo prieziurėtoją, kuris norėjo juos suvaldyti. Vieną pasisekė tuojaus apgalėti, bet antrasis iszėjo ant gatvės ir iszgardino nemenkai praeinanczius žmones.

Stockport'e, Anglijai, vienas žmogus pardavė savo paczią kitam už 30 ct. už ką gavo 5 metus kalėjimo.

Už 1 dol. 66 laksztus literatizsko turinio davė 1899 m. **Tevynes Sargas**, V me tai stovis ant sargybos Lietuvių tautos: szviesos, tikybos ir kalbos. Adresas:

Jurgis Lapinas
Tilsit, Germany.

Ten pat gaunama

Zinyczia

Mokas už kiekvieną No. Tuodu laikraszcziu spaudina, nežinomus Vyskupo M. Valucziausko rasztus.

Broliai lietuviai!

Kurie gyvenate kituose miestuose ir esate sanariais mūsų „Lietuvos Sunų Didvyrių“ draugystės, norėdami dasizinti apie savo stovį draugystės knygoze tiksitės atsiszaukti ir paduoti savo adresus drangystės rasztininkui ant szio adreso:

A. Jokubka
Box 144
Spring Valley, Ill.

Lietuviszkas Balias!

atsiprovis užgavėnių vakare t. y. 27-tą d. Vasario 1900 m. ant MARTIN'S HALL (salės) Hazleton, Pa. Vyrucciai ir moterėlės pribukit isz visų apielinkių ant to puikaus užsigavėjimo. Benas rėsz kad kilnote kilnos net sėdinczius. Szirdingai užpraszo

Komitekas.

Reikalingas

yra geras siuvėjas (krianczius). Atsiszaukti reikia greitai ant szio adreso:

Jurgis G. Stepanaviczzius
(Box 333) 213 E. Main str.
Plymouth, Pa.

Pajieszkojimai.

Pajieszkau savo szvogerio Vinco Užkuraiczio, paeinanczio isz valscheziaus Balkunų, pavieto Kalvarijos, gub. Suvalkų, 4 metai kaip Amerikoje. Jeigu kas apie jį zinote, arba jis pats, teiksis duoti žinę ant szio adreso:

Juozas Kunceviczius
1247 Diamond Ave.
Scranton, Pa.

Pajieszkom jauno vaicino lietuvio, mokanczio kalbėt angliszka ir lenkiszka, ir nors kiek dirbusio drapanų krautu vėje, dėl pardavojimo drapanų ir kitų vyriszkių drabužių.

Atsiszaukite ant szio adreso:
S, Chappell
1642 N. Main Ave.
Scranton, Pa.

**„Varpas“
ir
„Ukinirkas“**

Iszleidziam Lietuvos apszvietunų kas mėnesis, ant metų kasztuoja po \$1,00. Užsiraszant tuodu laikraszcziu, pinigų reikia siųsti ant szito adreso:

Herrn D. Saunius
in Rokaiten
per Neukirch, Ostpr.